Uppdragsbeskrivning för Transkulturellt centrum från och med 2025

Transkulturellt centrum är ett kunskapscentrum som på ett effektivt sätt ska bidra till en god och jämlik hälsa och vård för befolkningen i Stockholmsregionen. Transkulturellt centrum ska verka för att överbrygga gapet mellan den generella populationens hälsa och tillgång till vård och de grupper som står längst ifrån vården och som ofta också har den sämsta hälsan. Detta sker genom kunskapsutveckling, kunskapsspridning och evidensbaserat strukturellt arbete avseende kulturell kompetens. Kulturell kompetens innebär en förståelse av hur kulturen påverkar individens föreställningar och beteenden. Professionellt innebär detta en förmåga att anpassa sina strategier för att arbeta effektivt med individer från olika kulturella bakgrunder. Arbetet utförs genom att stödja vårdgivarna i deras uppdrag, i huvudsak genom att hjälpa vårdgivarna att anpassa hälsobudskap samt att bidra med perspektiv på varför vissa vårdinsatser faller sämre ut i vissa grupper. Särskilt prioriterade vårdverksamheter som träffar större delen av befolkningen såsom primärvård i form av vårdcentraler, psykiatri, barnhälsovård, mödrahälsovård och habilitering.

Verksamheten ska tillhandahålla ett brett utvecklingsstöd till i första hand primärvårdsverksamheter och psykiatriska verksamheter som har avtal med Region Stockholm oavsett driftsform. I mån av plats och möjlighet kan TC även erbjuda utbildning till övriga vårdgrenar inom Region Stockholm samt Region Gotland. I mån av plats kan även utbildningsplatser till kommuner erbjudas i de fall där detta bedöms relevant. TCs verksamheter skall innefatta alla åldersgrupper.

Verksamheten ska inom sitt kompetensområde, delta i kunskapsstyrningen via regionala programområden. Kunskapsspridningen till olika samhällsaktörer effektiviseras genom samverkan kring plattformar med gemensamma målgrupper för flera centrumbildningar (exempelvis Elevhälsoportalen, Folkhälsoguiden, Vårdgivarguiden). Verksamheten ska om relevant även arbeta med kunskapsspridning och kunskapsstöd till andra aktörer i samhället.

Arbetet ska utgå från ett befolkningsperspektiv, vila på vetenskaplig grund och bedrivas i nära samarbete med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Region Stockholm, universitet/högskolor samt relevanta samhällsaktörer inom ramen för det regionala folkhälsoarbetet.

Överenskommelsen och dess uppdragsbeskrivning specificeras årligen. Utgångspunkten ska vara områden identifierade i samverkan med Hälso-och sjukvårdsförvaltningen, kunskapsstyrningsorganisationen och regionala programområden, samt uppdrag ifrån Regionfullmäktige och nationella överenskommelser.

Transkulturellt centrum ska

1. Verka som ett kunskapscentrum

Transkulturellt centrum ska utifrån vårdgivarnas, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen samt de regionala programområdenas (RPO) behov utföra fortbildning, bidra till utveckling samt sprida och stödja kunskap och arbetssätt relaterat till kulturell kompetens. Vidare ska Transkulturellt centrum

a) Utgöra ett centrum för kunskapsutveckling, utbildning och stöd till regionala verksamheter i att tillhandahålla vetenskapligt baserad kunskap i kulturell kompetens, universell utformning och intersektionalitet riktat till vårdgivarna.
b) Medverka i kunskapsstyrningen för relevanta programområden för att bidra till långsiktigt och strukturerat utbildnings- och implementeringsarbete för jämlik vård
c) Utgör ett expertstöd kring de fem nationella minoriteterna och de skyldigheter som hälso- och sjukvården i Region Stockholm har kopplat till lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.
d) Utgör ett expertstöd i lag och hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. (2008:344)
e) Utgöra ett expertstöd kring samtliga diskrimineringsgrunder och diskrimineringslagen (2008:567)
f) Utgöra ett expertstöd till förvaltningens tjänstemän och/eller politiker.
g) Utgöra ett expertstöd i arbetet med att anpassa Region Stockholms tjänster och produkter för att öka tillgängligheten och universell utformning.

2. Fortbildning

a) Bistå vårdgivarna inom primärvården och psykiatrin som har avtal med Region Stockholm med fortutbildning och kompetens i
    a. kulturell kompetens och implementering
    b. principen om universell utformning samt intersektionalitet
    c. hur migration kan påverka hälsan
    d. tortyrskador och tortyrskadeutredning
    e. vård som kan inte anstå
    f. kulturella frågeställningar kopplat till tandvård
    g. att arbeta med tolk
    h. hälsolitteracitet och egenvård
b) Stödja vårdgivare i arbetet att aktivt motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter såsom beskrivet i diskrimineringslagen.
c) Utveckla och effektivisera fortbildnings- och utbildningsformer
    a. Samverka och delta i Centrum för psykiatriforsknings utbildningar som berör kulturella perspektiv på psykiatri

3. Stödja befolkningsinriktade insatser inom vården

a) Delta i vårdens befolkningsinriktade insatser med hälsoinformatörer och hälsokommunikatörer

UTKAST

b) Genomföra insatser i linje med identifierade och prioriterade behov av Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

4. Uppsökande verksamhet

a) Tillhandahålla hälsoinformatörer och hälsokommunikatörer med relevant bakgrund utifrån TCs uppdrag
b) Uppsöka och motivera asylsökande till att delta i hälsoundersökningar
c) Med hjälp av hälsoinformatörer och hälsokommunikatörer medverkar i operativ samverkan med kommun/stadsdel, civilsamhälle via tex familjecentraler, öppna förskolor och andra relevanta forum för att informera om hur hälso- och sjukvårdssystemet i Sverige fungerar för att öka kunskapen om var och när man kan söka vård, och andra områden som bestäms i samråd med HSF.

5. Samverkan och nätverk

a) På förfrågan delta på möten för vårdcentraler med geografiskt samordningsansvar.
b) På förfrågan delta i professionsspecifika (t.ex, läkare, sjuksköterskor, psykologer, vårdare) nätverk för kunskaps- och erfarenhetsutbyte.
c) På förfrågan anordna, och när det är relevant, delta i nätverk för till exempel skolsköterskor, vårdcentraler med uppdrag att utföra hälsoundersökningar och nätverk för verksamheter som utför tortyrskadeutredningar.

6. Vård för asylsökande och flyktingar

a) Vara beställarens samarbetspart gällande relevanta budgetuppdrag och strukturella frågor som rör asyl- och flyktingsjukvården inkl. tandvård på regionalnivå
b) Tillhandahålla en funktion för omhändertagandet av frågor som rör hälso- och sjukvård och tandvård för asylsökande, nyanlända och personer utan tillstånd
c) Stödja HSF vid implementering av aktuella/nya asyllagstiftningar, riktlinjer och tillämpningar
d) Förmedling av kontaktuppgifter kring nyanlända asylsökande barn 0–6 år från migrationsverket till barnhälsovården från samt barn som sökt skydd enligt massflyktsdirektivet förmedlas till barnavårdscentraler (BVC) i regionen.

UTKAST